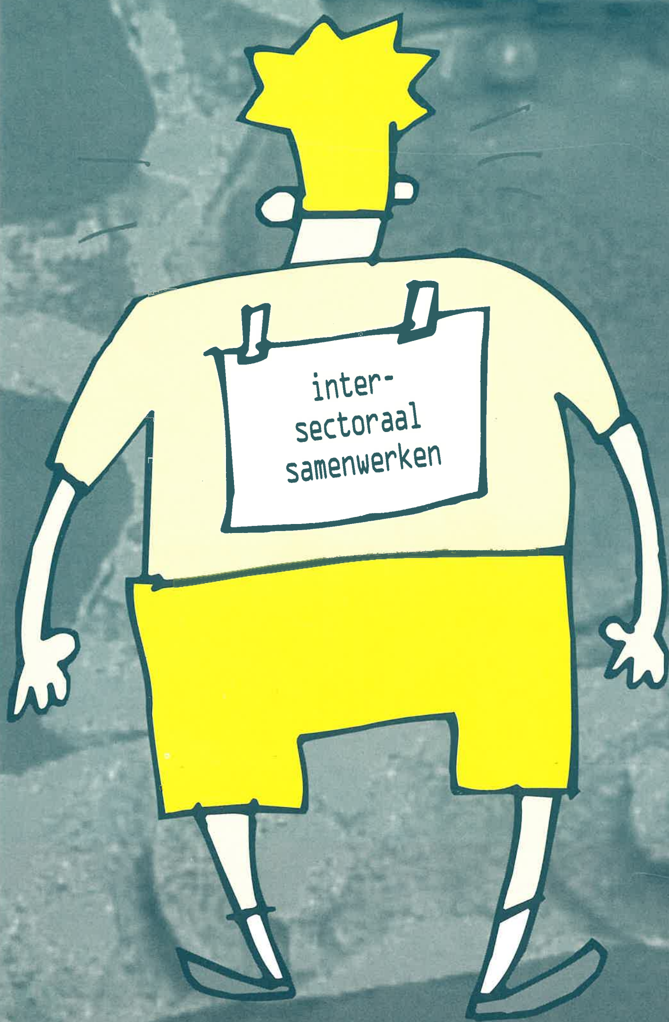
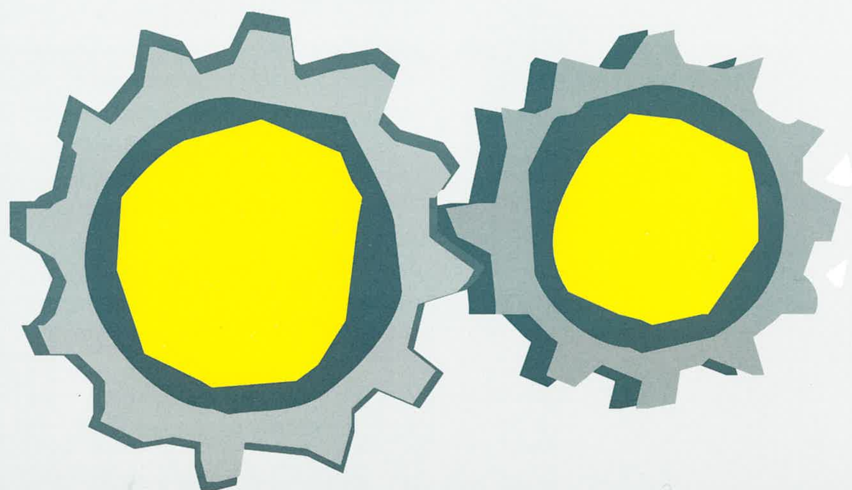
Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak

Het sociaal-cultureel werk

Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak

Het sociaal-cultureel werk

Realisatie en eindredactie: Inge Baeten, stafmedewerker VAD

Een samenwerkingsproject tussen VAD, de preventiewerkers verbonden aan de CGG en de provinciale preventieplatforms, ondersteund door de verschillende sectoren.

Reeks: Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!

November 1998

HET SOCIAAL-CULTUREEL WERK

COLOFON SECTORBROCHURE SOCIAAL-CULTUREEL WERK

Lay-out en vormgeving: FOLIO, Marijke Deweerdt, Brugge
Druk: SINTJORIS, Merendree

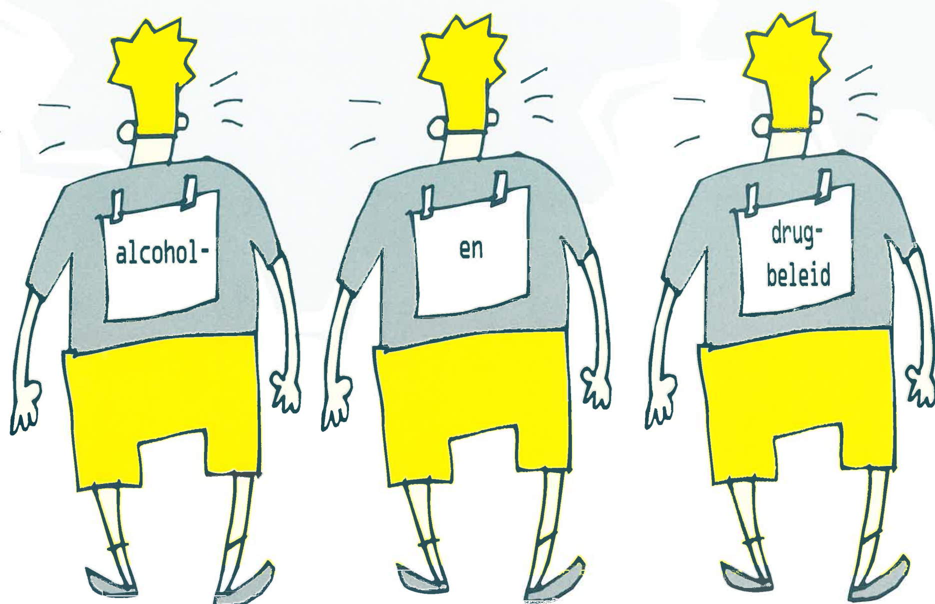
VAD
E. Tollenaerestraat 15
1020 Brussel
tel: 02/423.03.33
fax: 02/423.03.34
e-mail: vad@vad.be
website: http://www.vad.be

ISBN-nummer: 90-802425-9-3

Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak

Het sociaal-cultureel werk

INHOUD

alcohol-
en
drug-
beleid

Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak

Het sociaal-cultureel werk

Deze brochure richt zich in de eerste plaats tot educatieve medewerkers en lesgevers in sociaal-culturele verenigingen en tot de beleidsmakers in deze sector. Voor hen is er -op Vlaams niveau- een expliciet aanbod rond alcohol en drugs uitgewerkt: visie, vorming en ondersteuning, materiaal,... Ook de voortrekker van een lokaal alcohol- en drugoverleg zal aan deze brochure een handige leidraad hebben.

Deze brochure biedt de lezer een zicht op de mogelijkheden om in en tussen sectoren rond alcohol en drugs te werken. Zij verduidelijkt de rol die de sector kan spelen in een lokaal alcohol- en drugbeleid, geeft met andere woorden aan waarom het voor haar interessant is om hieraan deel te nemen. Ze toont ook aan hoe men in de eigen sector aan alcohol- en drugpreventie kan doen en hoe men rond het thema alcohol en drugs intersectoraal kan samenwerken. Intersectoraal werken is trouwens de rode draad in heel deze brochure.

1. Een lokaal alcohol- en drugbeleid[1] en de sociaal-culturele verenigingen

1.1 Waarom de sociaal-culturele verenigingen?

Sociaal-culturele verenigingen bereiken een breed segment van de bevolking en de lokale afdelingen zijn stevig ingebed in de plaatselijke leefgemeenschap. Dit maakt hen aangewezen partners in een lokaal alcohol- en drugbeleid.

1.2 Ook volwassenen

In het preventiewerk in de vrijetijdssector ligt de klemtoon nog al te vaak uitsluitend op jongeren. Druggebruik wordt vaak gezien als een specifiek jeugdprobleem en lijkt daarom voor volwassenen niet meer van toepassing. Voor jongeren verliest preventie daardoor aan geloofwaardigheid. Wil preventiewerk bij iedereen geloofwaardig overkomen, dan is het nodig alcohol- en druggebruik bij jongeren én volwassenen op een consequente manier aan te pakken. Via de sociaal-culturele verenigingen kan een gedeelte van de volwassenenpopulatie bereikt worden.

In het preventief werken met volwassenen is het belangrijk hen als volwassene (eigen gebruik) én als ouder aan te spreken. De bezorgdheid van ouders over eventueel druggebruik bij hun kinderen kan een aanknopingspunt zijn om zowel deze bezorgdheid, als het eigen gebruik, de eigen waarden en normen en de voorbeeldfunctie voor jongeren bespreekbaar te stellen. Ook aandacht voor het medicatiegebruik (dat vaak een sterk verdoken probleem is) is daarbij belangrijk.

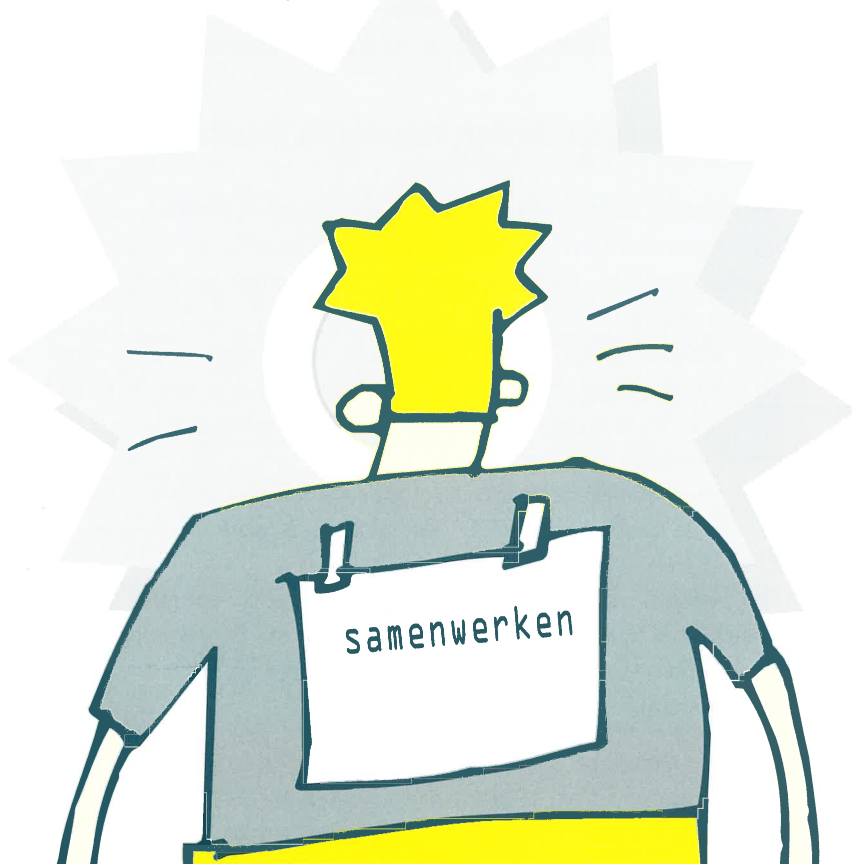
[1] Wanneer we in deze brochure spreken over alcohol en drugs, bedoelen we alcohol, medicatie en illegale drugs.

1.3 Spreekbuis

Een plaatselijke afdeling van een sociaal-culturele vereniging functioneert dankzij de inzet van heel wat vrijwilligers die een nauw contact hebben met de leden. Dit maakt hen tot een aangewezen spreekbuis van de lokale bevolking. Zij weten wat er leeft en kunnen dit vertolken op lokaal overleg.

1.4 Samenwerking en overleg

Vrijwilligers in sociaal-culturele verenigingen zijn dikwijls ook geëngageerd in andere organisaties in de gemeente. De betrokkenheid van deze mensen creëert extra mogelijkheden om initiatieven op elkaar af te stemmen.

2. Preventie in de sociaal-culturele verenigingen

De activiteiten van sociaal-culturele verenigingen zijn zeer toegankelijk en liggen vaak in de educatieve sfeer. Sociaal-culturele verenigingen kunnen dus een ideaal kader bieden om met volwassenen preventief te werken rond middelenmisbruik. Er bestaan ook heel wat vormingspakketten die zich uitstekend lenen om in dit kader te gebruiken.
Vaak is de werking van een sociaal-culturele vereniging op zich ook al preventief. Volwassenen komen er in contact met 'leeftijdsgenoten' en dit kan reeds ondersteunend zijn voor ouders, partners of volwassenen met probleemgebruik (in de zin van het doorbreken van het isolement of taboe, zijn of haar verhaal eens kwijt kunnen,...).

2.1 Vormingspakketten, materialen en achtergrondinformatie

VAD beschikt over een uitgebreide en gespecialiseerde bibliotheek waar iedereen nationale en internationale tijdschriften en boeken kan consulteren. Boeken kunnen eveneens worden uitgeleend. De openingsuren van de bibliotheek zijn dinsdag en woensdag van 10u tot 16u.
Voor antwoorden op concrete vragen over drank, drugs en pillen kan u (anoniem) terecht bij de Druglijn (tel. 078/15.10.20). De Druglijn is elke werkdag bereikbaar van 12u tot 21u en op zaterdag van 15u tot 21u (zon- en feestdagen gesloten) voor zowel het grote publiek als voor intermediairen.
Voor meer algemene achtergrondinformatie kan u kiezen uit diverse folders en brochures uit de catalogus van VAD. De catalogus is gratis te bekomen bij VAD (tel. 02/423.03.33).
Ook regionaal werden folders en brochures uitgewerkt. Voor meer informatie hierover kan u terecht bij de provinciaal verantwoordelijken van de preventieplatforms en de preventiewerkers verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) (zie lijst achteraan).

2.1.1 Inventarissen

Ook in volgende inventarissen kan u heel wat interessant materiaal vinden:
Documentatiemap Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding (Provinciaal Instituut voor Hygiëne, tel. 03/259.12.00)
Catalogus van het Centrum voor Informatieve Spelen (tel. 016/22.25.17)

2.1.2 Alcohol en drugs

Alcohol vormingspakket (VAD - 1995)

Aan de hand van het 'Alcohol vormingspakket' kan een vormingsavond over alcohol georganiseerd worden. Ondanks de vanzelfsprekende aanwezigheid van alcohol in onze samenleving, leven er hierover toch heel wat vragen. Gebrek aan objectieve informatie, kleine of grote conflicten met opgroeiende kinderen, goed gastheerschap,... maken heel wat mensen onzeker.
Op die onzekerheden wil deze vormingsavond een antwoord bieden. Een aantal concrete topics in deze vorming zijn: de eigen houding ten aanzien van alcohol, de factoren die gebruik en misbruik beïnvloeden, de betekenis van alcoholgebruik bij jongeren en hoe je daar als ouder kan mee omgaan, goed gastheerschap,...

Driemaal daags na het eten (VAD - 1990)

'Driemaal daags na het eten' vormt de basis voor een vorming over verantwoord geneesmiddelengebruik. Tijdens één of meerdere sessies wordt stilgestaan bij de omvang van het geneesmiddelengebruik en/of -misbruik, correct gebruik en risico's van geneesmiddelengebruik, alternatieven voor het gebruik van geneesmiddelen, de economische belangen van de geneesmiddelenindustrie,...
Deze vorming streeft ernaar dat de deelnemers hun eigen geneesmiddelengebruik durven in vraag stellen en uiteindelijk selectiever en minder geneesmiddelen gaan gebruiken en een mondiger gesprekspartner van de arts worden.

Ouders & Drugspakket (VAD - 1990)

Dit vormingsprogramma richt zich tot ouders die gedurende één of meerdere groepsbijeenkomsten willen ingaan op mogelijkheden voor preventie van alcohol- en andere drugproblemen bij jongeren. Dit programma gaat in op de eigen waarden en normen, de betekenis van alcohol- en druggebruik bij adolescenten en biedt informatie over alcohol en

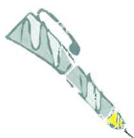
andere drugs, over relationele vaardigheden en over het omgaan met alcohol- en drugproblemen bij jongeren. Het 'Ouders & Drugspakket' bestaat uit een handleiding met werkvormen en achtergrondinformatie voor de begeleider, een brochure met achtergrondinformatie over drugs en 25 exemplaren van de Ouders & Drugskrant.

Lindestraat 14 (VAD - 1997)

Het pakket 'Lindestraat 14' vormt de basis voor een vormingsavond voor ouders over druggebruik bij jongeren. Dergelijke vormingsavond wil het thema drugs en de bezorgdheid erover bespreekbaar maken. Ook krijgen ouders tips over hoe ze in hun gezin met deze thematiek kunnen omgaan. Een drietal grote thema's staan centraal: de leefwereld van jongeren, communicatie tussen ouders en jongeren en de rol van enkele belangrijke instanties (de school, politie of rijkswacht, de hulpverlening) bij eventueel druggebruik. De ouderavonden richten zich tot ouders van adolescenten die al dan niet met drugs experimenteren, uitdrukkelijk niet tot ouders van jongeren met ernstige verslavingsproblemen. 'Lindestraat 14' bestaat uit een video en een handleiding met werkvormen voor de begeleider.

Gebruik van geneesmiddelen gewikt en gewogen (Landsbond Christelijke Mutualiteit, tel. 02/237.48.64 - 1997)

Dit pakket richt zich tot al wie geïnteresseerd is in het omgaan met gezondheidsklachten en geneesmiddelen. De voornaamste doelstelling is het gebruik van geneesmiddelen kaderen in de aanpak van gezondheidsklachten. Dit vertrekt van de verantwoordelijkheid voor de eigen gezondheid in het kader van zelfzorg door een gezonde leefwijze. Volgende elementen staan centraal: generische en goedkope producten, het belang van therapietrouw, het begrijpen van bijsluiters, assertiviteit ten aanzien van voorschrijvers en verstrekkers van medicatie, de invloed van reclame,...
Het pakket bestaat uit een didactische map waarin rond elk item van de problematiek aangepaste werkvormen uitgewerkt zijn.
Wie met dit pakket wil werken, neemt best contact op met de Landsbond Christelijke Mutualiteit. Er wordt verwacht dat men een driedaagse trainersopleiding volgt om met het pakket te leren werken en dat vormingsavonden steeds in overleg met het plaatselijk CM-ziekenfonds worden georganiseerd.

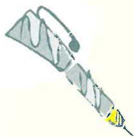

Tentoonstelling 'Drink wijs' (VAD - 1991)

De tentoonstelling toont op een aantrekkelijke en actieve manier wat verantwoord omgaan met alcohol betekent. Zij is modulair opgebouwd rond een aantal thema's: populair drankje, ons allen goed bekend; alcohol en veiligheid, een gewaagde partnerkeuze; als alcohol een probleem wordt; alcoholvrij... het alternatief;...

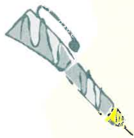
Bij de tentoonstelling hoort een handleiding die de bezoekers een algemene situering geeft en de uitwerking van alcohol op het lichaam bespreekt, evenals de risico's en de gevolgen van alcoholgebruik, alcoholproblemen en het alcoholvrije alternatief.

De tentoonstelling kan een aanzet zijn voor een reeks drugpreventie-initiatieven voor verschillende doelgroepen.

Drugtentoonstelling (MJA, tel. 02/515.02.52 - 1997)

De 'Drugtentoonstelling' is opgebouwd uit verschillende kamers. Men komt binnen langs een hallucinante spiegelkamer, men loopt langs de legale en illegale instapdrugs en men maakt kennis met de producten waar jongeren mee experimenteren. Tal van foto's en affiches illustreren de hele problematiek. Men staat stil bij een XTC-labo, een jointmachientje, een ruime collectie smartdrugs, een drugtest,...

Ouders & Drugsfolder (VAD - 1997)

Deze folder geeft een antwoord op de meest gestelde vragen van ouders aan de Druglijn: Hoe gebruik herkennen? Hoe reageren? Hoe erger voorkomen? Met wie kan je erover praten?

2.1.3 Tabak

Bent u op zoek naar specifiek materiaal over tabak, dan kan u hiervoor terecht bij het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG), tel. 02/422.49.49.

2.2 Vormingsaanbod

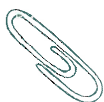
In deze rubriek nemen we alleen die vormingen op die op Vlaams niveau georganiseerd worden en die bij VAD bekend zijn.
Het vormingsaanbod van VAD vindt u tweemaal per jaar in de vormingskatern bij de 'VAD-berichten'. Op de 'VAD-berichten' kan u zich gratis abonneren via een telefoontje naar VAD (tel. 02/423.03.33).
Er is daarnaast ook een regionaal aanbod. Dit is op te vragen bij de provinciaal verantwoordelijken van de preventieplatforms en de preventiewerkers verbonden aan de CGG (zie lijst achteraan). We verwijzen hier ook naar het aanbod van de koepels en diensten van de sociaal-culturele verenigingen.

Voorkomen van later druggebruik bij kinderen

Dit vormingsaanbod richt zich tot ouders en opvoeders. Er wordt gebruik gemaakt van werkvormen waarbij de deelnemers op een actieve wijze aan bod komen. Met vragen, bespreking van voorbeelden en situaties worden de beoogde inzichten bijgebracht. Het vormingsaanbod bestaat uit vijf opeenvolgende samenkomsten of bouwstenen: kinderen en genotmiddelen, opvoedingshouding ten aanzien van genotmiddelen en druggebruik, beluisteren van de reacties van kinderen over genotmiddelen en druggebruik, opvoedend handelen met betrekking tot genotmiddelen en druggebruik, het omgaan van kinderen met genotmiddelen positief beïnvloeden.
WEB Begeleidings- en vormingscentrum, Beninksstraat 5, 3111 Wezemaal, tel. 016/58.52.52

Voorkomen van druggebruik bij jongeren

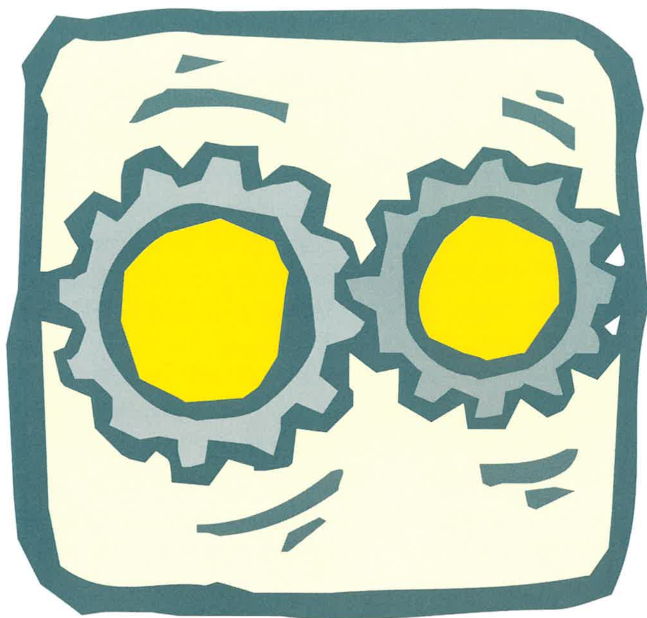
Dit vormingsaanbod richt zich ofwel tot ouders en opvoeders, ofwel tot leerkrachten en binnenschoolse begeleiders. Er wordt gebruik gemaakt van werkvormen waarbij de deelnemers op een actieve wijze aan bod komen. Aan de hand van vragen, bespreking van voorbeelden en situaties worden de beoogde inzichten bijgebracht. Het vormingsaanbod bestaat uit vijf opeenvolgende samenkomsten of bouwstenen: druggebruik bij jongeren, opvoedingshouding ten aanzien van drugs en druggebruik, jongeren en ouders luisteren naar elkaars opvattingen over drugs en druggebruik, opvoedend handelen met betrekking tot drugs en druggebruik, met jongeren onderhandelen over druggebruik.
WEB Begeleidings- en vormingscentrum, Beninksstraat 5, 3111 Wezemaal, tel. 016/58.52.52

Trainersdagen 'Lindestraat 14'

VAD organiseert op vraag trainersdagen om met het pakket 'Lindestraat 14' te leren werken. Deze trainersdagen richten zich tot vormingswerkers die ervaren dat er heel wat vraag is van ouders naar informatie over druggebruik bij jongeren, maar zich onvoldoende gewapend voelen om zo'n vormingsavond te organiseren. Gedurende één dag wordt kennis gemaakt met het pakket. De video wordt bekeken, de werkvormen uitgevoerd. De klemtoon tijdens zo'n trainersdag ligt op het werken met het pakket en achtergrondinformatie over de drugproblematiek. In sommige regio's worden ook groepen opgestart van vormingswerkers die met het pakket werken. In deze groepen worden oplossingen gezocht voor resterende knelpunten of vragen die begeleiders ervaren. Deze groepen worden geleid door medewerkers van de CGG waar VAD mee samenwerkt.

VAD, E. Tollenaerestraat 15, 1020 Brussel, tel. 02/423.03.33

3. Intersectoraal werken

Niet alleen binnen de eigen sector kan men rond de alcohol- en drugthematiek werken. Initiatieven met organisaties en diensten uit andere sectoren hebben een meerwaarde. Men kan verschillende doelgroepen tegelijk benaderen, creatieve en verrassende initiatieven zijn mogelijk door het samenkomen van verschillende disciplines, men krijgt een bredere kijk op de problematiek en de mogelijke benaderingswijze, men kan acties realiseren die men alleen niet kan opzetten (omwille van de kosten, gebrek aan de nodige know-how,...),... Vooraleer men samenwerkt moet men elkaars visie en uitgangspunten kennen. Men moet nagaan of men in dezelfde richting kan en wil gaan (cf. 'Een lokaal alcohol- en drugoverleg: van schakels tot ketting').

Volgende praktijkvoorbeelden kunnen u vast inspireren. Het zijn goede casussen om in een overleg te bespreken. Onderstaande vragen kunnen als richtlijnen dienen:

- Welke verschillende partners zijn hier betrokken?
- Wat moet het resultaat zijn van de samenwerking/de activiteit?
- Wanneer is de samenwerking/activiteit geslaagd?
- Welke zijn de sterktes en de zwaktes van dit praktijkvoorbeeld?
- Is dit haalbaar in onze situatie?
- ...

Scholengemeenschap X in gemeente Y voert een actief preventiebeleid. Ook de ouders worden erbij betrokken en dat uit zich in initiatieven die het oudercomité neemt: een gespreksavond over drugs, de verspreiding van Druglijnfolders voor de leerlingen,... Eén van de bestuursleden van vereniging Q was als ouder op de gespreksavond aanwezig en meent dat dit ook een interessante activiteit kan zijn voor de plaatselijke afdeling. Er wordt contact opgenomen met de voorzitter van het oudercomité. De voorzitter en het bestuurslid komen tot de vaststelling dat ze eigenlijk dezelfde initiatieven willen nemen en na enig overleg besluiten ze de krachten te bundelen en samen een miniserie van activiteiten voor alle ouders uit de gemeente te organiseren. Misschien wil de gemeente ook wel een inspanning leveren om het initiatief extra bekendheid te geven?

In gemeente Z organiseerde vereniging A een debatavond over het opvoeden van tieners. De interesse was beperkt, maar de discussie zeer geanimeerd en levendig. Heel wat aanwezigen herkenden bij elkaar de nieuwsgierigheid naar waar hun kinderen mee bezig zijn. Het is allemaal zo anders geworden dan toen zij jong waren en ze kunnen het zich niet zo goed voorstellen. De aanwezige bestuursleden vangen de hint op en besluiten er in de jaarprogrammatie van het volgende werkjaar een activiteit over op te zetten. Interessant zou zijn als ouders eens 'aan den lijve' konden ondervinden hoe het er op een fuif, in een discotheek, in een jeugdhuis, op een speelplein aan toegaat. De eerste contacten met de plaatselijke jeugdwerkinitiatieven worden alvast gelegd.

Uitgaan, alcohol en verkeer vormen een gevaarlijke combinatie. Met de eindejaarsfeesten in het vooruitzicht denkt het alcohol- en drugoverleg van gemeente X na over maatregelen om dit op een veilige manier te laten verlopen. Een groep mensen, verbonden aan de KAV-KWB-afdeling, heeft vorig jaar, in het kader van hun jaarthema 'verkeersveiligheid', een alternatief vervoerssysteem opgezet, geïnspireerd op de 'responsible young drivers'. Zij zijn van plan hun initiatief ook dit jaar te herhalen. Het gemeentelijk alcohol- en drugoverleg vindt dit -weliswaar zinvol initiatief- echter niet toereikend. Er wordt een overleg opgestart met vertegenwoordigers van de plaatselijke verenigingen, de horeca, de Lijn, de plaatselijke taximaatschappijen. Na enkele weken ligt er een mooi vervoersplan op tafel, aangevuld met sensibiliserende initiatieven voor de plaatselijke verenigingen. Het kostenplaatje wordt gedeeld door de gemeente en de horeca.

BIJLAGEN

Lijst regionale preventiewerkers

Provincie West-Vlaanderen

- **Regio Oostende**
  Roos De Venter
  Hilde Vanhuele
  CGG Oostende
  Frère Orbanstraat 143
  8400 Oostende
  Tel. 059/50.05.50 / 059/51.27.53
  Fax 059/51.12.56

- **Regio Roeselare**
  Luc Wouters
  CGG Roeselare
  J. Lagaelaan 21
  8800 Roeselare
  Tel. 051/22.51.92
  Fax 051/24.87.97

Provincie Oost-Vlaanderen

- **Regio Gent**
  Mark Tack
  CAT Preventiehuis
  Martelaarslaan 204a
  9000 Gent
  Tel. 09/233.58.58
  Fax 09/233.29.82

- **Regio Sint-Niklaas**
  Agnes De Decker
  Sabine Markovitz
  Terapiecentrum Sint-Niklaas
  Grote Markt 37
  9100 Sint-Niklaas
  Tel. 03/760.00.50
  Fax 03/760.00.39

Provincie Vlaams-Brabant

- **Regio Leuven**
  Michèle Staelens
  Martine Couvreur
  CGG Leuven
  Vital Decosterstraat 86
  3000 Leuven
  Tel. 016/32.97.11
  Fax 016/32.97.02

- **Regio Brussel-Halle-Vilvoorde**
  Goedele Slots
  Ingrid Delameillieure
  Primavera
  De Smet de Naeyerlaan 470
  1090 Brussel
  Tel. 02/478.90.90
  Fax 02/479.87.75

Provincie Antwerpen

- **Regio Mechelen**
  Peter Aertsen
  CGG Mechelen
  Hanswijkstraat 48
  2800 Mechelen
  Tel. 015/42.08.32
  Fax 015/42.05.05

- **Regio Antwerpen**
  Selm Nelissen
  Altox
  Ketsstraat 17
  2018 Antwerpen
  Tel. 03/235.21.74
  Fax 03/235.37.96

- **Regio Turnhout**
  Eric Nysmans
  CGG Turnhout
  Smalvoortstraat 2
  2300 Turnhout
  Tel. 014/41.09.67
  Fax 014/47.07.10

Provincie Limburg

- Carlo Baeten
  Marjet Vanderstraeten
  CAD
  Kuringersteenweg 34
  3500 Hasselt
  Tel. 011/85.15.53
  Fax 011/27.53.68

Lijst provinciaal verantwoordelijken

- **Bert Mostien**
  6° Directie, afdeling 62
  gezondheidszorg
  W. Wilsonplein 2
  9000 Gent
  Tel. 09/267.75.49
  Fax 09/267.75.99

- **Chris Caubergs**
  Directie welzijn en huisvesting
  Diestsesteenweg 52
  3010 Leuven
  Tel. 016/26.73.31
  Fax 016/26.73.01

- **Filip Coussée**
  Dienst Welzijn
  Koning Leopold III-laan 41
  8200 Brugge
  Tel. 050/40.35.40
  Fax 050/40.31.07

- **Elke Adriaens**
  Vlaamse Gemeenschapscommissie
  Dienst welzijn en gezondheid
  Lombardstraat 41
  1000 Brussel
  Tel. 02/548.05.85
  Fax 02/548.05.92

- **Bernard Bruggeman**
  Provincie Antwerpen
  Dienst Openbare gezondheid en
  Ontwikkelingssamenwerking
  Elisabethlei 22
  2018 Antwerpen
  Tel. 03/240.56.45
  Fax 03/240.56.79
  e-mail: welzijn@provant.be

- **Alain Lorquin**
  Provinciaal gezondheidscentrum
  Dienst volksgezondheid
  Stadsomvaart 9
  3500 Hasselt
  Tel. 011/23.08.68
  Fax 011/23.08.59

Hebben een bijdrage geleverd aan het tot stand komen van deze publicatie:

Werkgroep 'publicaties lokaal beleid':

Denis Corthier, zorgafstemmer CGG Mechelen
Filip Coussée, provinciaal verantwoordelijke drugpreventiecoördinatie West-Vlaanderen
Martine Couvreur, preventiewerker CGG Leuven
Roos Goemaere, zorgafstemmer Regionaal Drugplatform Midden-West-Vlaanderen
Roos De Venter, preventiewerker CGG Oostende
Eddy Klijnen, gezondheidscoördinator regio Midden-Antwerpen
Isabel Lamote, begeleider van lokale projecten, CAT Preventiehuis Gent
Els Vandenberghe, stafmedewerker VAD

Stuurgroep 'lokaal alcohol- en drugbeleid':

Peter Aertsen, Stichting Welzijnszorg Provincie Antwerpen
Jacky Babeliowski, Generale Staf van de rijkswacht - Centraal Bureau der Opsporingen
Johan Bertels, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk - In Petto
Filip Coussée, provincie West-Vlaanderen
Jan De Haes, Fed. HoReCa Vlaanderen vzw
Filip De Sager, Vast Secretariaat voor het Preventiebeleid
Chico Detrez, Stichting - Lodewijk de Raet, sector onderwijs
Marjan De Vriendt en Chris Meesen, VIG Functionele Werkgroep Lokale Gezondheidsbevordering
Charles De Winter, Generale Staf van de rijkswacht - Centraal Bureau der Opsporingen
Marijs Geirnaert, VAD
Marie-Claire Lambrechts, VAD, sector arbeid
Selm Nelissen, Altox Antwerpen
Guy Redig, Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten
Els Vandenberghe, VAD
Iris Van Riet, Vlaams Centrum voor Volksontwikkeling vzw
Marian Verbeek, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
Koen Wouters, politie Beersel

Verantwoordelijke uitgever: Stan Ansoms VAD E. Tollenaerestraat 15 1020 Brussel